

DECYZJA

Na podstawie art. 154 i 104 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (Dz.U. z 2024 r., poz. 572), w związku z art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 29 czerwca 1963 r. *o zagospodarowaniu wspólnot gruntowych* (Dz.U. z 2022 r., poz. 140)

Starosta Kaliski

orzeka

zmienić ostateczną decyzję Starosty Kaliskiego znak GM.6821.3.3.2022 z dnia 6 września 2022 roku w sprawie ustalenia, które nieruchomości stanowią mienie gromadzkie, w ten sposób, że

w treści orzeczenia:

2. działka oznaczona w ewidencji gruntów i budynków numerem 192, położona w obrębie Takomyśle, gm. Godziesze Wielkie o powierzchni 0,0600 ha nie stanowi mienia gromadzkiego

zmienia się na treść:

2. działka oznaczona w ewidencji gruntów i budynków numerem 192, położona w obrębie Takomyśle, gm. Godziesze Wielkie o powierzchni 0,0600 ha stanowi mienie gromadzkie.

Uzasadnienie

Zawiadomieniem z dnia 16 grudnia 2016 r., na wniosek sołtysa wsi Takomyśle, zostało wszczęte postępowanie administracyjne w sprawie ustalenia, że nieruchomości oznaczone w ewidencji gruntów i budynków jako działki o numerach: 33/1, 60, 96, 192 o łącznej powierzchni 1,6500 ha, położone w obrębie Takomyśle, gm. Godziesze Wielkie stanowią wspólnotę gruntową.

Starosta Kaliski zawiadomieniem z dnia 21 kwietnia 2022 r. wszczął z urzędu postępowanie administracyjne w sprawie uznania za mienie gromadzkie nieruchomości położonych w obrębie Takomyśle, gm. Godziesze Wielkie, oznaczonych jako działki o numerach: 60 o powierzchni 0,2300 ha, 96 o powierzchni 0,1200 ha, 33/1 o powierzchni 1,2400 ha, 192 o powierzchni 0,0600 ha, położonych w obrębie Takomyśle, gm. Godziesze Wielkie. Decyzją znak GM.6821.3.3.2022 z dnia 6 września 2022 r., wydaną na podstawie art. 8 ust. 1, w związku z art. 1 ust. 2 ustawy z dnia 29 czerwca 1963 r. o zagospodarowaniu wspólnot gruntowych, Starosta Kaliski ustalił, iż:

1. nieruchomości położone w obrębie Takomyśle, gm. Godziesze Wielkie, oznaczone

w ewidencji gruntów i budynków jako działki o numerach 33/1 o powierzchni 1,2400 ha, 60 o powierzchni 0,2300 ha oraz 96 o powierzchni 0,1200 ha stanowią mienie gromadzkie

2. działka oznaczona w ewidencji gruntów i budynków numerem 192, położona w obrębie Takomyśle, gm. Godziesze Wielkie o powierzchni 0,0600 ha nie stanowi mienia gromadzkiego. Ustalenia swoje organ oparł na materiale dowodowym w postaci:

- rejestru z ewidencji gruntów i budynków, w którym od jego założenia jako osobę władającą działkami o numerach 33/1, 60, 96, i 192 wpisano Prezydium Gromadzkiej Rady Narodowej, a następnie wpis ten wykreślono i wpisano Urząd Gminy

- tabeli likwidacyjnej wsi Takomyśle z 1869 r., należącej do Guberni Kaliskiej, gdzie wydzielono pod numerem 13 działkę sołtysową;

- mapy wsi Takomyśle z 1876 r., na której poszczególne działki oznaczone są numerami, które odpowiadają numeracji z tabeli likwidacyjnej wsi Takomyśle z 1869 r.;

- korespondencji z roku 1990 między Urzędem Gminy a Samorządem Mieszkańców wsi Takomyśle, wskazującej na fakt, iż grunty zwane „sołtysówką”, obejmujące działki o numerach 33/1, 60, 96, uważane były za współwłasność ogółu mieszkańców wsi Takomyśle i były użytkowane wspólnie przez mieszkanców wsi jeszcze za czasów zaborów,

- zeznania świadka, który oświadczył, iż ze środków mieszkańców wsi Takomyśle zakupiono sadzonki drzew, mieszkańcy dokonali nasadzeń na przedmiotowych nieruchomościach i dbali o pielęgnację i wzrost zasadzonych drzew.

Po zestawieniu aktualnych map poglądowych z historycznymi stwierdzono, że działki opisane w aktualnej ewidencji gruntów i budynków pod numerami 33/1, 60 oraz 96 odpowiadają wpisanej pod numerem 13 działce sołtysowej. Natomiast działka o numerze 192 stanowi część działki oznaczonej w tabeli likwidacyjnej i na mapie historycznej z 1876 r. numerem 14, opisanej jako pastwisko wspólne mieszkańców wsi. W tabeli likwidacyjnej na stronie siódmej i ósmej widnieje wpis: „Zgodnie z wyrokiem gminnym z 9 czerwca 1886 r. zatwierdzonym przez Urząd Gubernialny 30 kwietnia 1888 r., zapisane w tabeli pod numerem 14 wspólne pastwisko o powierzchni po pomiarze 154 morgi i 32 pręty zostało podzielone między uprawnionych na działki podworowe o następujących wymiarach (...) i numer 12 – 2 morgi i 153 pręty z wydzieleniem pod wyznaczone drogi na nowo – 3 morgi 184 pręty, podział który został pokazany na planie ogólnym, sporządzonym w 1888 r.”

Zawiadomieniem z dnia 10 marca 2025 r. Starosta Kaliski wszczął, w związku z wnioskiem Wójta Gminy Godziesze Wielkie, postępowanie administracyjne w sprawie zmiany ostatecznej decyzji Starosty Kaliskiego znak GM.6821.3.3.2022 z dnia 6 września 2022 roku.

Zgodnie z art. 1 ust. 2 ustawy z dnia 29 czerwca 1963 r. o zagospodarowaniu wspólnot gruntowych (Dz.U. z 2022 r., poz. 140) oprócz wspólnot gruntowych (ust. 1) podlegają zagospodarowaniu w trybie i na zasadach określonych w niniejszej ustawie także nieruchomości rolne, leśne i obszary wodne, stanowiące mienie gromadzkie w rozumieniu przepisów o zarządzie takim mieniem, jeżeli przed dniem wejścia w życie tej ustawy były faktycznie użytkowane wspólnie przez mieszkańców wsi. „Nie ulega wątpliwości, że dokonanie ustalenia czy nieruchomość stanowi dobro gromadzkie (art. 1 ust. 1 ustawy z 1963 r. o zagospodarowaniu wspólnot gruntowych) czy też mienie gromadzkie (art. 1 ust. 2 tej ustawy) może napotykać na trudności, a wyjaśnienia pojawiających się w związku z tym wątpliwości szukać należy badając dokładnie treść księgi wieczystej, katastru i innych dokumentów, np. tabel likwidacyjnych lub przeprowadzając badania archiwalne (w archiwach państwowych).” – wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Rzeszowie z dnia 2 lipca 2013 r. w sprawie II SA/Rz 121/13.

Należy wskazać, że zgodnie z art. 80 ust. 1 do postępowań dotyczących wzruszenia decyzji ostatecznych wydanych na podstawie tej ustawy nie stosuje się art. 145-145b, art. 154 oraz art. 155 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. - Kodeks postępowania administracyjnego, jeżeli upłynęło 5 lat od dnia, w którym stała się ostateczna, decyzja o ustaleniu, które nieruchomości stanowią wspólnotę gruntową, ustaleniu wykazu uprawnionych do udziału we wspólnocie gruntowej oraz wykazu obszarów gospodarstw rolnych przez nich posiadanych i wielkości przysługujących im udziałów we wspólnocie. „Zasadnym jest pogląd, że skoro wspomniana ustawa reguluje zarówno sprawy dotyczące zagospodarowania wspólnot gruntowych jak

i mienia gminnego (gromadzkiego), to cytowany przepis będzie miał również zastosowanie do decyzji ustalającej jakie nieruchomości stanowią mienie gminne” (Wyrok WSA w Warszawie z dnia 1 marca 2019 r., IV SA/Wa 3127/18). Decyzja znak GM.6821.3.3.2022 z dnia 6 września 2022 r. stała się ostateczna w dniu 14 listopada 2022 r. Tym samym 5 letni termin, o którym mowa w art. 80 ust. 1 ustawy jeszcze nie upłynął.

Po dokonaniu analizy zebranego materiału dowodowego organ uznał, że nieruchomość położona w obrębie Takomyśle, gm. Godziesze Wielkie stanowi część pastwiska wspólnego, oznaczonego w tabeli likwidacyjnej i na mapie historycznej datowanej na 1876 r. numerem 14, podzielonego na działki indywidualne pomiędzy wsółuprawnionych zgodnie z wyrokiem gminnym z 9 czerwca 1886 r. zatwierdzonym przez Urząd Gubernialny 30 kwietnia 1888 r. Pod rządem ustawy z dnia 23 marca 1933 r. o częściowej zmianie samorządu terytorialnego (Dz.U. Nr

35/33, poz. 294 z późn. zm.) gromady, nie będąc jednostkami samorządu terytorialnego, miały osobowość prawną oraz były podmiotami majątku i dobra gromadzkiego (art.15 tej ustawy). Ustawa z dnia 20 marca 1950 r. o terenowych organach jednolitej władzy państwowej wprowadziła system jednolitej władzy państwowej, powołała rady narodowe jako terenowe organy jednolitej władzy państwowej (art.1) i zniósła związki samorządu terytorialnego (art. 32 ust.1). Majątek dotychczasowych związków samorządu terytorialnego z mocy prawa stał się majątkiem państwowym (art. 32 ust. 2). Skutki te dotyczyły jednak majątku gmin, a nie gromad. Dotychczasowe przepisy o gromadach i organach gromadzkich zachowały bowiem moc do czasu odrębnego uregulowania ustawowego (art. 44 ust. 1). Doniosłe skutki w omawianej kwestii wynikały z ustawy z dnia 25 września 1954 r. o reformie podziału administracyjnego wsi i powołaniu gromadzkich rad narodowych. W miejsce dotychczasowych gmin i gromad utworzono nowe gromady jako jednostki podziału administracyjnego wsi (art. 1), a gromadzkie rady narodowe stały się organami władzy państwowej w gromadach (art. 4). Mieszkańcom dotychczasowych gromad zagwarantowano nienaruszalność indywidualnie im przysługujących praw (art. 38), a ponadto udzielono delegacji do wydania przepisów wykonawczych regulujących m. in. tryb przekazania majątku gminnych rad narodowych i spraw zarządu mieniem gromadzkim (art. 41).

W wydanym na podstawie tej delegacji rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 10 czerwca 1957 r. w sprawie zbywania nieruchomości wchodzących w skład majątku i dobra dawnych gromad (Dz.U. Nr 49, poz. 237) majątek i dobro gromadzkie traktowano jak własność państwa. Dyspozycje o charakterze właścicielskim następowały co prawda na wniosek zebrania wiejskiego, ale w formie i na podstawie uchwał gromadzkich rad narodowych, będących organami władzy państwowej. Konsekwentnie w późniejszych aktach wykonawczych, utrzymywano tak określone zasady dysponowania mieniem. Na tle wymienionej ustawy z 1954 roku wskazywano w doktrynie, że utworzenie gromad jako jednostek podziału administracyjnego wsi spowodowało, iż przestał w sensie prawnym istnieć dotychczasowy podmiot własności mienia gromadzkiego. Przy odrzuceniu koncepcji, że mienie gromadzkie stało się własnością niczyją, jednolicie przyjmowano, że po reformie z 1954 r., pomimo braku wyraźnej deklaracji ustawowej, mienie gromadzkie stało się własnością państwa.

Deklaracja analogicznej treści i o analogicznym znaczeniu została powtórzona w ustawie z dnia 25 stycznia 1958 r. o radach narodowych (art. 98 ust. 1). Dotychczasowe przepisy szczególne dotyczące gromad i gromadzkich rad narodowych miały znaleźć zastosowanie do gmin i gminnych rad narodowych (art. 95). Jednocześnie w art. 98 ust. 2 ustalono, że

„dotychczasowe mienie gromadzkie staje się mieniem gminnym” i aczkolwiek ustawa nie zawierała wyraźnego postanowienia, że mienie gromadzkie stało się mieniem państwowym, to mienie to traktowała jako własność państwa, pozostającą do dyspozycji organów władzy państwowej – gromadzkich rad narodowych (Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 30 czerwca 1983 r. sygn.: IV CR 202/83). Podobnie ujmowało to wydane na podstawie art. 98 ust. 3 ww. ustawy rozporządzenie Rady Ministrów z 29 listopada 1962 r. w sprawie zarządu mienia gromadzkiego i trybu jego zbywania (Dz. U. Nr 64, poz. 33), które w § 1 pkt 1 stwierdza, że przez mienie gromadzkie – użyte w rozporządzeniu - należy rozumieć mienie, które do dnia wejścia w życie ustawy z 25 września 1954 r. o reformie podziału administracyjnego wsi i podziału gromadzkich rad narodowych stanowiło majątek dawnych gromad jako majątek gromadzki, dobro gromadzkie i inne prawa majątkowe. Jako zaś dawne gromady należy rozumieć gromady istniejące do dnia wejścia w życie ustawy o reformie podziału administracyjnego wsi i powołaniu gromadzkich rad narodowych, gdyż ustawą z dnia 20 marca 1950 r. o terenowych organach jednolitej władzy państwowej, która zniosła gminne, miejskie, powiatowe i wojewódzkie związki samorządu terytorialnego i uznała, że ich majątek stał się z mocy prawa majątkiem państwowym, zachowany został byt prawny byłych gromad, a zatem i ich własność. Charakter prawny byłych gromad zmieniony został dopiero wymienioną ustawą z 25 września 1954 r. o reformie podziału administracyjnego wsi i powołaniu gromadzkich rad narodowych. Majątek, stanowiący do czasu wejścia w życie ustawy z 25 września 1954 r. własność gromad, stał się mieniem gromadzkim na podstawie § 1 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z 29 listopada 1962 r. w sprawie zarządu mieniem gromadzkim oraz trybu jego zbywania.

Gromadę Cienia II z siedzibą GRN w Cieni II (w obecnej pisowni Cienia Druga) utworzono jako jedną z 8759 gromad na obszarze Polski w powiecie kaliskim w województwie poznańskim, na mocy uchwały nr 22/54 Wojewódzkiej Rady Narodowej w Poznaniu z dnia 5 października 1954 r. W skład jednostki weszły obszary dotychczasowych gromad: Cienia II, Cienia I, Cienia Folwarczna, Michałów II (bez miejscowości Józefów), Michałów III i Porwity ze zniesionej gminy Opatówek oraz miejscowość Takomyśle z dotychczasowej gromady Saczyn ze zniesionej gminy Godziesze. Uchwałą nr 16 Wojewódzkiej Rady Narodowej w Poznaniu z dnia 6 listopada 1958 r. z gromady Cienia II wyłączono miejscowość Takomyśle, włączając ją do gromady Godziesze Wielkie.

W protokole ustalenia stanu władania gruntami na obszarze wsi Takomyśle, gm. Godziesze Wielkie sporządzonym w dniu 10 września 1965 r., w obecności

przedstawicieli Prezydium Gromadzkiej Rady Narodowej w Godzieszach Wielkich, jako władającego działką numer 192, a także działkami o numerach: 33, 60, 96 wpisano Prezydium Gromadzkiej Rady Narodowej w Godzieszach Wielkich. W rejestrze ewidencji gruntów i budynków, od jej założenia, jako osoba władającą działkami o numerach 33, 60, 96 i 192 o łącznej powierzchni 2,6400 ha, wpisane było Prezydium Gromadzkiej Rady Narodowej, a następnie wpis ten wykreślono i wpisano Urząd Gminy. Świadkowie z zeznaniach oświadczyli, iż działka o numerze ewidencyjnym 192, położona w miejscowości Takomyśle „była i nadal jest własnością Gminy Godziesze Wielkie. Gmina dbała o porządek, pracownicy gospodarczy gminy wykaszali trawę na tej działce. Nieruchomość była miejscem spotkań mieszkańców Takomyśla, KGW oraz miejscem odpoczynku dla rowerzystów. Działka była wykorzystywana jako dojazd do okolicznych pól.”

Objęcie nieruchomości decyzją wydaną w trybie art. 8 ust. 1 ustawy, wymagało uprzedniego ustalenia, że nieruchomość ta stanowiła mienie gromadzkie. Takie stanowisko znajduje oparcie w piśmiennictwie oraz orzecznictwie sądów administracyjnych, w których zaznaczono, że decyzja wydana w trybie art. 8 ust. 1 ustawy, jest decyzją deklaratoryjną i poświadcza stan prawny ustalony w dniu wejścia w życie ustawy, tj. na dzień 5 lipca 1963 r. Zgodnie z art. 154. § 1 decyzja

ostateczna, na mocy której żadna ze stron nie nabyła prawa, może być w każdym czasie uchylona lub zmieniona przez organ administracji publicznej, który ją wydał, jeżeli przemawia za tym interes społeczny lub słuszny interes strony. Uwzględnienie interesu strony w rozumieniu art. 154 k.p.a. należy rozumieć w ten sposób, że mając do wyboru możliwość korzystniejszego dla strony rozstrzygnięcia, nie pozostającego w kolizji z obowiązującym porządkiem prawnym, organ przyjmuje ten sposób rozstrzygnięcia, zmieniając decyzję mniej korzystną dla strony na korzystniejszą. Treść "słusznego" interesu strony powinna być ustalana w danej sprawie i musi ulec konkretyzacji wynikającej z jej stanu faktycznego i prawnego. W interesie społecznym pozostaje, aby stan faktyczny sprawy odpowiadał stanowi prawnemu, co jest elementem stabilności porządku prawnego. Nie jest przy tym wykluczona sytuacja, w której za weryfikacją decyzji ostatecznej przemawiać będzie zarówno interes społeczny jak i słuszny interes strony (Wyrok WSA w Łodzi z dnia 28 lutego 2018 r., III SA/Łd 1196/17, LEX nr 2459931). Uchylenie lub zmiana decyzji ostatecznej, na mocy której żadna ze stron nie nabyła prawa, może nastąpić w każdym czasie, o ile organ nie jest związany terminem wynikającym z przepisu szczególnego. Należy przy tym pamiętać, że uchyleniu lub zmianie podlega decyzja ostateczna, a nie

postępowanie w sprawie rozstrzygniętej taką decyzją. Organ administracji publicznej może zmienić lub uchylić decyzję ostateczną tylko przy niezmienionym stanie faktycznym i prawnym, istniejącym w dniu wydania takiej decyzji (nie musi to oznaczać, że jakkolwiek zmiana przepisu na podstawie którego została wydana decyzja powoduje brak tożsamości sprawy) i z udziałem tych samych stron.

Jak wynika z powyższego spełnienie przesłanek wymienionych w art. 154 k.p.a. dało podstawę tutejszemu organowi do orzeczenia o zmianie przedmiotowej decyzji.

Decyzja niniejsza, zgodnie z art. 8 ust. 6 ustawy z dnia 29 czerwca 1963 r. o zagospodarowaniu wspólnot gruntowych (Dz.U. z 2022 r., poz. 140) zostaje podana do wiadomości w sposób zwyczajowo przyjęty w danej miejscowości oraz ogłoszona poprzez wywieszenie w Urzędzie Gminy oraz Starostwie Powiatowym na okres 14 dni, a także zamieszcza się ją w Biuletynie Informacji Publicznej gminy i powiatu oraz w prasie lokalnej.

Od niniejszej decyzji służy prawo do wniesienia odwołania do Wojewody Wielkopolskiego, Aleja Niepodległości 16/18, 61-713 Poznań za pośrednictwem Starosty Kaliskiego, Plac Świętego Józefa 5, 62-800 Kalisz w terminie 14 dni od daty doręczenia.

Zgodnie z art. 127a ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz.U. z 2024 r., poz. 572) w trakcie biegu terminu do wniesienia odwołania strona może zrzec się prawa do odwołania. Z dniem doręczenia organowi administracji publicznej oświadczenia o zrzeczeniu się prawa do wniesienia odwołania przez ostatnią ze stron postępowania, decyzja staje się ostateczna i prawomocna.

Z up. STAROSTY
DYREKTOR
Wydziału Gospodarowania

Mieniem

Michał Olejniczak

Otrzymują:

1. Strony postępowania określone w aktach sprawy.
2. aa.

